

Altan Erkekli

Demet Evgar

Fazıl Say

Naz Aydemir Akyol

[MERCEK]

Gençler neden ünlü olmak istiyor?

Derleyen: [Deniz Çakmakaya](#), [Ceylan Özçapkın](#) Fotoğraflar: [Rodolphe Gonzalez](#)

Gençlerin gerçekten aradığı nedir? 15 ila 25 yaş arasındalar. Hayalleri televizyonda ya da sosyal medyada görünüp ünlü ve zengin olmak. Sonrası mı? Onu yaşayıp görecekler. “Popstar”, “Yetenek Sizsiniz”, “O Ses Türkiye” gibi yetenek yarışmaları bir jenerasyon için geleceğin anahtarı oldu. Peki gençler neden ünlü olmak istiyor? Ünlü olmanın neyi temsil ettiğinin farkındalar mı? Saint-Michel Fransız Lisesi, Psychologies Türkiye dergisiyle birlikte öğrenciler arasında bir anket yapıp konuyu pedagojik bir şekilde ele aldı, ortaya bir de fotoğraf sergisi çıktı...

Meslek lisesi son sınıftan “terk” Murat hiç tereddüt etmeden tespitini yapıyor: “Ünlüysen herkes seni sever!” Mayıs ayında 18 yaşına basmış. Metalik gri ikinci el bir motorla geziyor. Spor ayakkabıları, yırtık kotu ve beresiyle sokak modasına ayak uydurmuş. Yanındaki kız arkadaşı Su da 18 yaşında ve o da sesiyle ünlü olmak istiyor ama dizilerde veya reklamlarda rol almaya da razı. Önemli olan bir şekilde görünür olmak. “Önce ünlü olmalıyız. Sonra canımız ne isterse yapabiliriz” diyor ikisi de. Murat, gençlik dergilerinden birine internet üzerinden başvuru yapmış. 15-25 yaş arasındaki gençlerin çoğu gibi yazısı imla hataları ve düşük cümlelerle dolu. “Sanatla ilgili alanlarda çalışmak istiyorum, müziğe yatkınım, dizilerde de oynayabilirim. Lütfen benimle irtibata geçin, bu benim

hayalim. Siz olsanız da olmasanız da gerçekleştireceğim!!!” diyor. Şimdilik, onunla irtibata geçen olmamış ama ona göre bu daha başlangıç. Ailesi ise Murat’ın “boş işlerle” uğraştığını düşünüyor.

Yeni sihirli değnekler ’90’lı yıllarda Deniz Pulaş, Begüm Özbek, Merve İldeniz gibi gözde mankenlerin patlama yaptığı dönemlerde, cast ve mankenlik ajanslarının da çoğalmasıyla reklam, dizi ve klip oyunculuğu popüler bir meslek haline geldi. Bugün hâlâ bu ajanslara binlerce kişi başvuruyor. Bunların büyük bölümü yeteneklerini sergileyerek keşfedilmek veya yıldızların dünyasına adım atmak için destek isteyen gençler. Bu taleplerin bazen aşırıya kaçtığı da görülüyor. Popüler cast ajanslarından birinin

yöneticisi, bir keresinde genç bir kızın çıplak fotoğraflarını mail yoluyla gönderdiğini ve ek olarak sadece iletişim bilgilerini ve vücut ölçülerini yazdığını anlatıyor. Genç kız hiç oyunculuk eğitimi almamış olmasına rağmen oyunculuk yeteneğine güvendiğini ve mümkünse dizilerde oynamak istediğini belirtmiş. Ergenlikte yaşanan ünlü olma isteği ve popülerlik açlığı hiç de yeni bir kavram değil. Ama en büyük değişim, “sihirli kutu” televizyonun yayılmasıyla gerçekleşti. Ardından sosyal medya dünyanın her yerindeki ve her yaş aralığındaki genç için evden bile çıkmaya gerek olmadan binlerce takipçiye ulaşmayı sağlayan bir mecra oldu. Bugün artık bir prodüktör veya yetenek avcısı tarafından keşfedilmeye gerek yok. Çünkü akşamdan sabaha, hiçbir şey yapmadan ünlü olunabiliyor.

Bir kalkan olarak şöhret Şöhret olma isteği yeni bir akım olmasa da çocuk ve ergen psikologlarına göre >>

“Ergenlik dönemindeki çocuk, ebeveyni tarafından kabul görmek için matematikten yüksek bir not almak yerine televizyona çıkmayı tercih ediyor.”

Gisèle Harrus-Révidi, Psikanalist

>> yükselişte olan bir fenomen. Çocuk Psikiyatrist Stéphane Clerget konu hakkında şunları söylüyor: “Ebeveynler ergenlikteki çocuklarıyla ilgilenmek yerine televizyon izliyorlar. Bu yüzden çocuklar ailelerinin ilgisini çekmek için televizyona çıkmaları gerektiğini düşünüyor.” Psikiyatrista göre bu fenomenin yayılmasının en büyük nedeni, ergenlikteki geçiş dönemi ritüellerinin değişmesi. Eskiden ebeveynlerin desteği ve varlığıyla atlatılan ergenlik dönemi, günümüzde gittikçe çocuğun tek başına kaldığı ve yalnız aşmaya çalıştığı bir dönem haline geldi. Psikiyatrist ve Psikoterapist Alper Hasanoğlu, “Çocuk aslında görülmek istediği kişi ve kişilerin yerine, sosyal medyada gördüğü örnekleri koyar ve toplumun, kendi yaştlarının, tanımadıkları ve büyük olasılıkla hiçbir zaman tanımayacakları insanların onu görmesini ister. Aslında kendisini görmesini istediği kişi(ler), tabii ki onun için en önemli olan, ona en yakın bakım, ilgi, onay ve sevgiyi vermesi gerekenler, yani anne ve babasıdır” diyor. Televizyon ve sosyal medya adeta toplumun bir kenara attığı rolü devraldı ve aileden kopma, giyim tarzı değişiklikleri, popüler olanı

seçme gibi görevlerin boşluklarını doldurdu. Çocuklar ünlü olarak ergenlik anksiyetelerini çözmeye çalışıyorlar. “Şöhret koruyucu bir kalkan görevi görüyor” diyor Clerget. “Beden, arkadaşlık ve aile ilişkilerindeki değişiklikler açısından psikolojik bir kalkan yanılsamasına neden oluyor. Aynı zamanda bu, aileden koparak sosyal bir grup tarafından kabul görmesinin bir şekli.” Bu aslında aileden kopmanın en hızlı ve acısız yolu, üstelik ailenin beğenisini kazanarak. Ergenlik dönemindeki her genç bir gün ailesini terk etmeyi hayal eder, bunu hem onların canını yakmadan hem de takdirlerini alarak yapmak ister. Bu kopmayı şöhret olmaktan daha hızlı ve acısız gerçekleştirebilecek başka ne olabilir ki?

Kendini göstererek sesini duyuranlar

Sadece görüntüyü ve başarıyı ön plana çıkaran bir toplumda yaşıyoruz. Gençler bundan kendilerini nasıl koruyabilirler

ki? Başkalarının bakışlarında bir yansıma yakalamaya çalışıyorlar. Ama bu tanınma ve gözle görülür olma arzusu aslında sosyal bir sorun. Murat ve Su ise farklı sebeplerden ünlü olmak istediklerini söylüyorlar. Birincisi, “Her sabah aynı saatte uyanıp işe gitmek çok sıkıcı” olduğu için. İkincisi de, “Herkesten üstün olmak için”. Sonuç olarak ikisi de gizli yeteneklerini halka göstermek istiyor. “Bunun öncelikle bir kendini duyurma isteği olduğunu unutmamak gerekiyor” diyor Psikanalist Serge Tisseron. “Çocuklar günümüzde eskiye kıyasla daha az otoriter bir aile ortamında büyüyorlar. Bir yandan da aileler, çocuklarından ne beklediklerini artık bilmiyorlar. Ergenlik döneminden geçen gençler, omuzlarına yüklenen bir misyon olduğunu hissediyor ama bunun ne olduğunu bilmiyorlar. Sonuç olarak televizyonda gördükleri genç şöhretlere sarılarak bu belirsizliği ortadan kaldırıyorlar.”

İmgelerle olan yeni ilişkimizi de unutmamakta fayda var. İnternette yatıp kalktığımız dijital çağda, imgelerin ailedeki yeri büyük bir hızla değişti. “Çocukların daha bebekken videolarını çekip internete yüklediğimiz düşünülürse, şöhret olma isteklerini çok da yadırgayamayız!” diyor Tisseron. Ailenin medyaya düşkünlüğü çocuğa direkt etki ediyor.

“Anne babalar ne kadar mutlu olduklarını, ne kadar güzel bir tatil yaptıklarını, ne kadar güzel bir yemek yediklerini, ne kadar başarılı evlatlar yetiştirdiklerini göstermek için kullanıyor bu mecraları” diye açıklıyor

Hasanoğlu. “Çocuklarının doğum günlerini ve mezuniyetlerini bile buradan inanılmaz sevgi sözcükleriyle başka insanların ‘gözlerinin önüne’ seriyorlar. Yani bu sevgilerinin ‘görülmesini’ istiyorlar. Kim tarafından peki? Bunu görmesi gereken çocukları değil de, ötekiler tarafından. Oysa sevgi insanlar arasındaki en mahrem duygudur ve yalnızca birbirini sevenleri ilgilendirir.” Evde aileleri böyle yapınca, çocuklar da dünyada var olabilmeyin medyanın geçtiğini düşünüyor. Günümüzde şöhretli ailelerden gelmeyen, mütevazı ailelere sahip gençler, “O Ses Türkiye”, “Popstar”, “Yetenek Sizsiniz” gibi yarışmalarla ünlü olmaya aday oluyorlar. Bu onlar için tamamen mesleki bir fırsat. 16 yaşında

okulu bıraktığından beri iş arayan Murat ve bu sene liseyi bitirecek olan Su, olayı fazlasıyla içselleştirmişler. Önemli olanın tanınmak ve görünmek olduğunu söylüyorlar ve yetenek yarışmalarına katılıp ünlü olan gençleri kendilerine örnek alıyorlar.

Ünlü olmanın altın formülü

17 yaşındaki İnci, büyüyünce ünlü bir oyuncu olmak istiyor. Peki dizilerde yıldızı bir anda parlayıp sönen “ünlü”lerle 50. sanat yılını kutlayanlar

arasında bir fark var mı? Saint-Michel Fransız Lisesi Müdürü Jean-Michel Ducrot, lise öğrencileri arasında yaptıkları anketle, çoğunlukla ünlü olmayı isteyen öğrencilerinin bunu neden istediklerini ve gerçek anlamda neyi arzuladıklarını sorgulamak istediklerini söylüyor. Ducrot, “Ünlü olmanın her yönüyle neleri temsil ettiğini kavramalıydılar” diyor. Bu çerçevede, Psychologies Türkiye dergisiyle beraber konuyu pedagojik açıdan ele almaya karar verdiler. Tabii sanatı da işin içine katarak... Psychologies Türkiye dergisi uzmanlarıyla beraber sorularını hazırlayan öğrenciler, ilerde benzemek istedikleri ve farklı alanlarda mesleklerinin zirvesinde olan ünlülerle >>

SAINT-MICHEL SUNAR:
RODOLPHE GONZALEZ
ÜNÜLÜSÜZ UYUMU
ULUSLARARASI FOTOĞRAF SERGİSİ
JEANNE D'ARC SALONU
08.11 - 25.11.17

ETKİNLİK ÖNERİSİ

Ünlü-Ünsüz Uyumu Uluslararası Fotoğraf Sergisi

Tarih: 8 Kasım-28 Kasım
Adres: Saint-Michel Fransız Lisesi
Jeanne d'Arc Sergi Salonu

Not: Projeye destek veren isimlerin portreleri 2018 yılında Uluslararası Montpellier Festivali'nde sergilenecek.

Gençler neden ünlü olmak istiyor?

>> bir araya gelerek, onların şöhretle ilgili formüllerini öğrenmek istedi. Fotoğrafçı Rodolphe Gonzalez de tüm bu süreci merceğinin arkasından gözlemledi. Ducrot, “Çünkü ancak bu şekilde ünlü şahsiyetlerin de her şeyden önce birer birey olduklarının ve hem varlıklarının hem de imgelerinin tamamıyla kendilerine ait olduğu gerçeğinin altı çizilebilirdi” diyor. Bora, “Sizi ünlü yapan hangi özelliğinizdi?” diye soruyor hayran olduğu basketbol oyuncusu Sinan Güler’e. “Azmim” diyor Sinan, biraz düşündükten sonra. “Aşmak istediğim basamakları hedefe odaklanmış bir şekilde azimle tırmandım.” Voleybol oyuncusu Naz Aydemir Akyol, “Benim ünlü olmam, bana ekstra üç şampiyonluk daha getirmiyor” diyor. Oyuncu Osmantan Erkir, ünlü olmayı planlayarak ünlü olmadığını, sadece işini çok severek yaptığını söylüyor. Gazeteci ve televizyon sunucusu İsmail Küçükkaya da benzer şekilde, ünlü olmayı değil, anlamlı işler yapmayı ve gazetecilikte ilerlemeyi hayal ettiğini belirtiyor ve “ünlülüğün uygun dozda alınması” gerektiğinin altını çiziyor. “Şan-şöhret-ün dediğiniz şey aslında kredi kartı gibidir. Alışverişi yaparsınız, alırsınız, ödeme daha sonra gelir.” Pinhani grubunun solisti Sinan Kaynakçı, “İnsanlar ilk tanıştığı kişilere karşı nötr davranırken, size farklı bir muamele yapıyorlar. Bu farklı muamele sizi şımartabilir ya da olmadık yerde

“Genç bir insan için ‘ünlülikle uğraşmadan’ bir konuda en iyi olmayı hedeflemek, doğru bir karar olur.”

Fazıl Say, Piyanist ve Bestekâr

beklenmedik olumsuz bir durumla karşı karşıya bırakabilir” diye aktarıyor deneyimlerini. “Ünlü olmaktan hep korktum, hayatımın mesleğim yüzünden olumsuz etkilenmesini istemedim. Bu yüzden hep çeşitli tedbirler aldım, şöhreti kontrol altına almaya çalıştım.” “İnsanların kafalarında sizi tanımadan oluşturdukları bir fikir var. Yaptığınız işlerden, röportajlarınızdan takip ediyorlar sizi. Bu bir imaj yaratıyor insanların zihinlerinde” diye anlatıyor tiyatro ve sinema oyuncusu Serkan Keskin. “Bir gün gerçek sizle karşılaştıklarında o imajdaki size göre davranıyorlar ve karşılığını almadıklarında, çok sevilirken birden

yerlere vurulabilirsiniz. Çok sevdiğiniz kadar anında silinebileceğiniz, ağır sorumluluk isteyen bir şey ünlü olmak.” Deniz, yazar Mario Levi’ye ünlü olmanın güzel yanlarını soruyor. “Ünlü olmak için yazmıyor insan” diye açıklıyor Mario Levi. “Yaptığım işin çok doğru bir iş olduğunu düşünüyorum. Yazılarımla, satırımla dokunmuş olmanın çok büyük bir sıcaklık yaydığını söyleyebilirim içime. Örneğin bir keresinde beni İsviçre’den, ruh ve sinir hastalıkları hastanesinden arayan bir kadına şahit oldum. Bir şekilde telefonumu bulmuş. ‘Şu an kitabınızı okuyorum ve bu bana çok iyi geldi’ dedi. Bu anlamda ünlü olmak güzel, böyle ünlü olmak güzel.” Oyuncu Demet Evgar ise “Sahneye çıktığında, ‘Bana şifa olan şey insanlara da şifa olsun’ diyorsun. Yüzlerce insan bir arada gülüyor ve bu sayede kolektif bilinçte senin de tuzun oluyor” diyerek paylaşıyor duygularını. Piyanist Fazıl Say’a göre ünlü olmanın esas koşulu, “iyi olmak, çok iyi olmak ve hatta en iyi olmak”tan geçiyor. “Bunlar olmadan ünlü olmak diye bir şey yok. Genç bir insan için, ‘ünlülikle uğraşmadan’ bir konuda en iyi olmayı hedeflemek, doğru bir karar olur.” Ünlülüğün, emek gerektiren bir işin, icra edilen bir mesleğin sonucu olarak ortaya çıktığını söyleyen oyuncu Altan Erkekli ise gençlere tavsiyelerde bulunuyor. “Söylediğiniz bir cümleyle, çektiğiniz bir fotoğraf karesiyle, yazdığımız bir senaryoyla, bulduğunuz bir formülle, yapacağımız kısacık, üç dakikalık filmle ünlü olmak istiyorsanız çok güzel. ‘Bak, 18 yaşında çocuk bir film çekti, Türkiye’deki kadın haklarına bakış değişti” denecekse, bu duygu oluşacaksa, ünlü olursun. Bütün gençler ünlü olsun. Ama ‘Ünlü gitti şunu aldı’, ‘Gece şunla görüldü’ olacaksa, olmasın. Hiç olmasın.” Tüm bu röportajlardan sonra İnci, medyatik biri olmakla mesleğine emek vererek ünlenmek arasındaki farkı anladığını söylüyor. “Sanırım öncelikle düşünmem gereken şey hangi dizide kiminle rol alacağım değil, sağlam bir oyunculuk eğitimini nereden alabileceğim.”

AİLELER ÜNLÜ OLMA HAYALİ KURAN ÇOCUKLARINI NASIL YÖNLENDİRMELİ?

Psikiyatrist ve Psikoterapist Alper Hasanoğlu’na göre anne-babalar önce kendilerini denetlemeli.

“Başarılı olmanın, görülmenin, yaşadığımız her özel anın başkaları tarafından da ‘görülmesi’ için bin bir çaba içinde olan anne-babalar varken, çocuklar ne yapsın ki? Onlar ne yaparsa çocukları da onu yapıyor aslında. İyi, erdemli, dürüst insan yetiştirebilmemiz, önce bizim böyle olmamızla mümkündür. Biz yaşantımızı etik kurallar içinde yaşarsak, biribirimize otantik bir sevgi bağıyla bağlanırsak, kimse de sadece ünlü olmaya çalışmaz.”